

Brassói Lapok

Ára 5 (e) Csüörök Főszerkesztő 272. szám Ára 5 (e)
1931 * november 26 Szele Béla dr. XXXVII. évfolyam

Ma ANNY ONDRA Ma
FELIX BRESSART, SIEGFRIED ARNO
A VIDÁM KOMPANIA
két órási harsány kacagást kiváltó
német éneklő táncos slágerfilmje
Uj kópia. — Magyar feliratok. — Uj kópia.
A bra sói
Ma Modern Mozgóban Ma

AZ ARGUS
figyelemre ébresztése
az új választói tör-
vényről

Bukarest, november 24.

Az Argus azt a fantasztikusan ható
hírt közli, hogy a kormány, bár a trón-
beszéd erről semmiféle említést nem tett,
a választójogi törvény módosítását dol-
gozik. A módosított törvény — az Argus
értesítése szerint — teljes mértékben a
rég Magyar rendszerre tér vissza, a
mennyiben a kerületenkénti való szem-
élyenként való nyílt szavazást rendeli
el.

Politikai körökben a legnagyobb ké-
telkedéssel fogadják az Argus valószí-
nűtlen híreit.

Prezán tábornok
nem politikai ügyben
járt a királynál

Bukarest, november 24.

Hétfő délután folyamán minden kétsé-
get kizárólag bebizonyosodott, hogy
Prezán tábornok rendkívüli királyi au-
dienciájára nem volt meghívva, hanem
a királyi család ügyei húzódnak meg. —
Prezán tábornok vasárnap délelőtt és
hétfőn délelőtt hosszasan tanácsko-
zott Miklós herceggel, majd újra a ki-
rály előtt jelent meg kihallgatáson Ar-
getoianu pénzügyminiszterrel együtt.
Egyes lapok értesülése szerint Miklós
herceg kéthónapi szabadságot kért és
kapott s így a közel jövőben külföldre
utazik.

**A vámtételek leszállítá-
sára készü' Jugoszlávia is**

Belgrád november 24.

Sándor szerb király felhatalmazást
adott a pénzügyminiszternek arra, hogy
a miniszterelnökkel egyetértésben viz-
sgálja felül a jugoszláv vámtételeket s
azokat — ha szükségesnek látja — bá-
rmi módon módosítsa. A módosított ren-
delkezést a parlament jóváhagyása után
léptetik életbe.

**Az angol védővám életbe-
léptetése agyonütött
néhány cseh gyárat**

Prága, november hó 24.

Szerdán léptek életbe az új angol vé-
dővámok, amelyek rendkívül súlyosan
érintették a cseh gyárpárt. A vámok be-
vezetése miatt a cseh gyárüzemeknél, leg-
inkább az üvegiparban és a kesztyűipar-
ban feladott rendeléseket az angol meg-
rendelők mind stornirozták. Ez a lépés
olyan komoly csapást jelentett a cseh
gyárpárra, hogy több nagy gyárüzem
már teljesen beszüntette a munkát.

**Németország közölte,
hogy véglegesen visszalép a román
kereskedelmi egyezmény megkötésétől**

Bukarest, november 24.

A román-német preferenciális kereskedelmi szerződésnek november 22-én
életbe kellett volna lépnie, az utolsó pillanatban azonban — amint már többször
megírtuk — Németország értesítette a román kormányt, hogy a többi vele össze-
kötésben álló és legfőbb kedvezményt élvező államok, Oroszország, Amerika,
Dánia, Törökország, Argentína és Csehszlovákia nem járultak hozzá ahhoz, hogy
a német kormány hasonló szerződést kössön Romániával. Ilyen körülmények kö-
zött a német kormány közölte, hogy a legnagyobb sajnálatára nincsen abban
a helyzetben, hogy a két ország között tervezett egyezményt életbe léptesse.
Németország párhuzamosan közlése rendkívül súlyosan érinti Romániát, amely ezáltal
export-termékeinek egyik piacától esik. Már rengeteg buza és tengeri állott pe-
dig beagronirozva a németországi szállításra s ezek most, hogy a preferenciális
szerződés megkötés, továbbra is bentrékednek az országban.

**A nemzeti-parasztpárt elvben
hozzájárult az agráradósságok
konvertálásához**

Bukarest, november 24.

A nemzeti parasztpárt végrehajtó bi-
zottsága hétfőn este gyűlésre ült össze,
hogy megtárgyalja a kormány konvertá-
ciós törvényjavaslatát. Hosszas tanács-
kozás után elhatározta a bizottság, hogy
a javaslatot elvben hozzájárul. Helyes-
li, hogy az 5 hektárnál kisebb parasz-
birtokok adósságait állami beavatkozá-
sal konvertálják, ugyanakkor azonban
szükségesnek tartja azt is, hogy a kor-
mány vigyázzon a kisebb bankok érde-
keire is. Az 5 hektáron felüli birtokok

adósságainak konvertálását nem tartja
szükségesnek.

A törvényjavaslatl kapcsolatban az
Epoca, a Vlad Tepes liga hivatalos lapja
hírt közöl, amely szerint a kormány rá-
jött, hogy a konvertálási törvény nem
valósítható meg s ezért új formát keres
a paraszadósságok problémájának meg-
oldására. Itt említjük meg, hogy Arge-
toianu pénzügyminiszter saját kijelen-
tése szerint a javaslat parlamentti tár-
gyalásánál névszerűtlen szavazást fog kér-
ni, tekintettel a kérdés rendkívüli fon-
tosságára.

**A magántisztviselők
ujabb demonstrációt
rendeztek Bukarestben**

**Memoran-
dumot nyuj-
tottak át Pompeiu házelnöknek**

Bukarest, november 24.

Ma délelőtt megismétlődött a magán-
tisztviselők vasárnapi demonstrációja.
Ezúttal a Lipescani és a Smardan-utcában
sereglett össze több ezer főnyi magán-
tisztviselő. Szinte egy adott szóra tömör-
ültek akkor, amikor kijöttek az irodák-
ból és üzletekből. A hatalmas tömeg „Le
az áldozati adóval” felkiáltásokkal a
Banca Nationala épületéhez vonult, on-
nan pedig egy delegációjuk a parlament
felé tartott és oda nagy nehezen be is
jutott. Vezetőjük, Lothar Radzeanu szo-
ciáldemokrata képviselő itt memorandu-
mot nyújtott át Pompeiu kamarai elnök-
nek és Zamfir Grbatescu pénzügyi állam-
titkárnak.

A memorandum a legnagyobb igazság-
talanságnak bélyegzi a magántisztvisel-
ők áldozati adóját s ehelyett általános
págyonrevíziót követel.

Kívánja továbbá, hogy a kormány szün-
tesse be az egyes iparágak szubvenció-
ját, mert lehetetlen az, hogy
amikor egyik kezével a magánalkalma-
zotok zsebéből veszi ki a pénzt, a má-
sik kezével odaadja a munkaadóknak.
(Lásd: cukorkartell!) Követeli a memo-
randum, hogy a vállalatok igazgatósági
tagjainak tantiémjeire vessen ki külön
adót, amely a most tervezett áldozati
adónál is magasabb legyen. Javasolja,
hogy adóztassák meg a globális öve-
delmet is külön rendkívüli adóval, a
tényleges munkából származó kisebb jó-
vedelmet azonban mentessék ez alól.
Végül követeli a memorandum, hogy a
magántisztviselőket csupán 15.000 lejen

felüli fizetés esetén adóztassák meg, még-
pedig 15.000—20.000 lejcs fizetésnél 2 és
fél, 20.000-tól 25.000 lejig 5, s végül ezen
felül 10 százalékkal.

Pompeiu kamarai elnök megértéssel
vette át a memorandumot, s megígérte,
hogy törvényjavaslat tárgyalásánál a
magántisztviselők mellett fog állást fog-
lalni. Bratescu államtitkár pedig hang-
súlyozta, hogy maga Argetoianu is csak
a 10.000 lejti meghaladó fizetéseket akar-
ja megadóztatni.

**A CSIKMEGYEI MAGÁN-
ALKALMAZOTTAK**

A csikmegyei magánalkalmazottak né-
pes gyűlésben tiltakoztak a magántiszt-
viselők áldozati adóját bevezető tör-
vényjavaslat ellen. A gyűlés szónokai
erős tónusban nyilatkoztak a javaslat el-
len s ecsetelték, hogy ez a végső kétség-
beesésbe sodorná azon tisztviselő töm-
get, amelyik már óriási napi kenyérgon-
dokkal küzd s emellett feje felett lóg
állandóan az elbocsátás veszélye. A fel-
szólalások után a gyűlés Helwig Vil-
mos elnöklő banktisztviselő előterjesz-
tésére határozati javaslatot fogadott el,
amely szerint tiltakozó memorandumot
küldenek a pénzügyminiszteriumhoz s a
miniszterelnökségen kívül a kabinetiro-
dához is, amelyben kéri az áldozati ta-
xát bevezető törvényjavaslat visszavoná-
sát, azon indokkal, hogy ennek a keresz-
tülvitele egyenlő volna teljes tönkreté-
véssel s az állam nem akarhatja egy
egész osztálya tönkretétele árán fol-
tozni költségvetése deficitjét.

**TILTAKOZNAK A KAMA-
RÁK**

A magántisztviselők áldozati adója el-
len maguk a kereskedelmi és iparkama-
rák is egymásután jelentenek be tilta-
kozást. A brassói kamara vezetősége ma
a következő táviratot intézte a kereske-
delmi kamarák Szövetségéhez Bukarest-
be:

„A brassói kereskedelmi és iparka-
mara tudomást szerezve a magántiszt-
viselők áldozati adójának törvényter-
vezetéről, megállapítja, hogy ez az in-
tézkedés nemcsak az állampolgárok
eme társadalmi osztályát fosztja meg
jogaitól, hanem közvetett uton is
újabb súlyos csapást és kiszámíthatat-
lan következményeket jelent az ország
iparának és kereskedelmének. Éppen
ezért a kamara nyomatékosan kéri a
Szövetséget, minden igyekezetével
hasson oda, hogy ez a tervezet ne
emelkedhessék törvényerőre.

Hasshaimer elnök sk .”

**Csendélet
a Fekete-tengeren**

Bukarest, november 24.

Cetatea-Albából jelentük, hogy a Fe-
kete-tengeren, nem nagyon messze a ro-
mán partoktól, a román halászok orosz
halászokkal találkoztak össze. Valamj mi-
att nézeteltérés, majd „tengeri csata” tá-
madt köztük, amelynek során az oroszok
két román halászt a tengerbe löktek. A
román halászok erre elmenekültek, mire
az oroszok kihalászták ugyan a hulló
mokkal küzdő embereket, de magukka
is vitték őket.

**Oroszországban nem
vált be az ötnapos
munkahét**

Moszkva, november 24.

A szovjetkötársaság fővárosából szá-
mazó jelentések arról számolnak be,
hogy a népbiztosok tanácsa szakított az
5 napos munkahét rendszerével és elha-
tározta, hogy az orosz gazdasági életet
ismét a 6 napos munkahét alapjaira he-
lyezi vissza. Oka az elhatározásnak állí-
tóg az, hogy az 5 napos munkahét a
gyakorlatban nem vált be. A népbizto-
sok tanácsának határozata szerint tehát
december elsejétől kezdve visszatérnek a
6 napos munkahéthez.

**Egy demokrata és egy
kormánypárti képviselő
a magyarországi pénz-
ügyi helyzetről**

Budapest, november 24.

A magyar képviselőház mai ülésén Pakots
József demokrata képviselő beszédében azt ki-
fogásolta, hogy a kormány a gazdasági és
pénzügyi válság megoldására csupán pénz-
technikai megoldásokat keresett, de a gazda-
sági élet más vonatkozásaiban nem biztosított
megfelelő jövedelmi forrásokat. Rámutatott
arra, hogy a magyar kormány nem fizetheti a
külföldi adósságokat, mert a begyűlt devizát
az ipar szükségleteinek fedezésére kell fordí-
tani.

Zsindely Ferenc egységspárti képviselő azt
fejette ki, hogy az államháztartás egyensu-
lyát sem a dologi, sem a személyi kiadások
csökkentésével nem lehet egyensúlyba hozni.
A magyar nemzeti bank nem szűkítheti meg
továbbra is a devizaforgalmat, mert ezzel ha-
lálós csapást mér a kiviteli kereskedelemre.
Magyarországnak segítséget kell kérnie a Nép-
szövetségtől s kereszttül kell vinnie, hogy kül-
földi adósságainak kamatterheit csökkentse,
mert különben az államháztartás egyensúlyát
nem sikerül biztosítani.

Antinevralgic
DR. NANU MUSCEL
az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsákák sít ellen Csakia
eredeti csomagolásban áru-
sítják Minden dobozban az
orvos jelzésével ellá-
tott 2 kapszula (os-
tyában) van.
Képnató:
gyógyszertárakban és drogériákban
SzF 17171

Apponyi Albert

az osztrák-magyar együttműködésről

Bécs, november 24.

Apponyi Albert gróf az osztrák-magyar gazdasági együttműködés kérdésével kapcsolatban nyilatkozatot adott a Wiener Journal-nak. Véleménye szerint az ilyen politikamentes területek össze-
fogására a mai gazdasági körülmények között feltétlenül szükség van s éppen

ezért ő a tervet csak helyeselni tudja. A politikai elképzelések sok jónak utját állják. A gazdasági kényszerűségek hát-
terbe taszítják ezeket a politikai kér-
déseket s így kialakulhatnak azok a gaz-
dasági csoportok, amelyek megvethetik
az alapját a gazdasági Pán-Európának.

Egy újságíró magánkutatásai

LŐRINCZY CSALÁDJÁ VÁDAT EMEL

Miért hamisította Lőrinczy a betétkönyveket és miért kellett megszöknie?

Járt-e Lőrinczy Oroszországban? A titokzatos rózsaszínű boríték. Lőrinczy levelet írt feleségének az ügyészégi fogházból

Kolozsvár, november 24.

Lőrinczy családját azon a napon kerestem fel, amikor Pastia vizsgálóbíró délelőtt azt a szencziós közlést tette az újságíróknak, hogy Lőrinczy vallott. Súlyos dolgokat mondott.

Milyen sokáig kellett várni erre a vallomásra! Először megszökött és a távolléte alatt mindenki hallgatott. A család, a bank, Lőrinczy hitelezői és adósai. Mind-mind hallgat-
tak. És a hatóságok is hallgattak. De mi az? Lőrinczyt elfogták és mégsem kerül haza? Hát ez mit jelent? Titokzatos kezek ott tartják Sorocában, a Dnyeszter-partján.

Lőrinczyné lázasan agitál a férje érdeké-
ben. Ha nem hozzák haza, kiáll a fővárosi Má-
tyás szobor elé és onnan sikoltja világá-
ra, hogy kik hajszolták bele Lőrinczyt a hamis-
ításokba és miért szöktették meg.

De nem kiáltotta világá még ma sem.
És egyszer csak Kolozsvárra hozzák Lő-
rinczyt. Pastia vizsgálóbíró 48 órán át vallat-
ja. És nem mond semmi lényegeset. Csak a
székességi kalandjairól nyilatkozik. Azt mondja,
hogy áldozat, de a hamisításokat elismeri.

Azután mégis megjött a szencziós.
Lőrinczy vallott.

Este 8 óra Győryék új lakásán.
Győry már elmondotta, hogy mit tud a Lő-
rinczy-ügy kipattanásától egészen az ő letar-
toztatásáig.

És most a Lőrinczy-féle beismerő vallomá-
sról kiszivárgott (és a városban már hosszú
idő óta keringő) hírek alapján, feltesszük a
12 kérdést.

1. **Miért hamisította Lőrinczy a megtalált
betétkönyveket?**

— Hát miért? Amikor magára nem költött
soha egy garast sem?

Másképpen tesszük fel a kérdést:

2. **Kinek az utasítására hamisította Lőrinczy
a betétkönyveket?**

— Erre esetleg csak azok az eltűnt iratok
adhatnának felvilágosítást, amelyeket eltűntek
Lőrinczy egyéb írásai közül.

Ez megint csak kitérő felelet.

3. **Mivel fedezte magát Lőrinczy?**

Semmi válasz.

4. **Hol van a pénz és miért adta oda Lő-
rinczy?**

Felelet helyett visszakérdeznék:

— Hová lettek az iratok Lőrinczy fiókjá-
ból, amelyek a bankban voltak?

Ez már nyitottabb vád. Bizonyíték?...
Győry:

— Hiszen, ha bizonyítani lehetne! Éppen
ezért kellett Lőrinczynek eltűnnie!

5. **Kellett? Ki kényszerítette, vagy ki szólí-
totta fel a szökésre? És hogyan segítettek ne-
ki a szökésben?**

— Láom, ön helyes oldalról kérdez, de én
nem tudok ma még erre válaszolni.

6. **Hogyan történt a szökés? Járt-e Lőrinczy
Oroszországban?**

Lőrinczyné válaszol erre a kérdésre:

— Amikor meglátogattam a fogházban, ne-
kem azt mondotta, hogy járt és csak azért
jelentkezett önként a visszatérésre, mert
Maghilevben meghallotta, hogy apámat letar-
toztatták.

— Én nem hiszem, hogy lett volna Orosz-
országban, — vetette közbe a sorok írója.

— Nekem azt mondta, hogy volt. Azt is el-
mesélte, hogy amikor visszatért Romániá-
ba, nagyon jól bántak vele. Kisenyben és
Atachiban tartották.

— Miért került olyan lerongyolódva haza?

— Nem tudom. Még nem mondott el min-
dent Lőrinczy nekem sem.

7. **A szökés után írt-e valakinek?**

Lőrinczyné válaszol:

— A vizsgálóbíró megkérdezte tőlem, hogy
kaptam-e a férjemtől levelet Báltiból. Ugy
látszik, Lőrinczy azt mondhatta neki, hogy
írt, de én nem kaptam meg.

8. **Miért jelentette fel a bank Lőrinczyt, ha
mások kényszerítették a hamisításra és a
szökésre?**

Semmi válasz.

9. **Hol vannak a bizonyítékok és mik azok
arra vonatkozólag, hogy Lőrinczy csakugyan
utasításra hamisított?**

— Ha megkerülnének az eltűnt iratok, nin-
den kiderülne.

10. **Mi volt az Autóglob szerepe a Lőrinczy-
ügyben?**

— Lőrinczy volt a cégnél a Hitelintézet
megbizottja.

11. **Mi volt az Erdélyi Takarékpénztár sze-
repe?**

— Lőrinczy adott pénzt László Akoséknak.

12. **Lőrinczy az első hamis betétkönyv-per
tárgyalásán beismeri, hogy hamisított. Bü-
nös-e Lőrinczy, vagy áldozat?**

Győry válaszol:

— Őszintén szólva, Lőrinczy sohasem ava-
tott be minket a dologba. Mindig a barátai-
val tárgyalt. Tudta, hogy én nem hallgattam
volna el a helytelenítésemet egyes ügyei iránt.

Indulófélben kirukkolok:

— Széltében-hosszában különféle vádak
suttognak az önk nevében, különösen a Hi-
telintézet és a bankhoz közelálló személyek
ellen. Ha tudnak valamit és igaz, amit tud-
nak, miért nem segítenek a sajnónak az igaz-
ság feltárásában? Hallgatással nem derül vi-
lágosság a Lőrinczy-ügyre soha!

Lőrinczyné aggódva mondja:

— Nem merek beszélni.

Győry hozzátéveszi:

— Azután bizonyítani sem tudunk. Eltűn-
tették a bizonyítékokat.

Az annyiszor hangzottatott eltűnt iratokra
terelődik a szó. Lőrinczyné elárulja, hogy a
férje levelet írt neki a fogházból. A levélben
Lőrinczy azt írja, hogy a dr. János Gáspár
ügyvédi irodájában álló kasszában volt egy
rózsaszínű boríték „Fontos iratok” felírással.
Ebben voltak az igazoló írásai.

A család ebből a következő hipotézist ál-
lítja fel:

Lőrinczynek azért kellett megszöknie, azért
beszélték rá a szökésre, hogy távollétében el-
tűntethessék ezeket a kompromittáló iratokat
és mindent Lőrinczyre kenhessenek. Augusztus
6-án, — mondják Győryék, — ráijesztet-
tek Lőrinczyre, hogy hétfőn délig tűnjék el,
mert különben tönkreteszik, viszont, ha el-
megy, nem lesz semmi baja és a családját is
segíteni fogják. (Ezt maga Lőrinczy is meg-
írta a levélben és szóbelileg is közölte a fe-
leségével.) Ekkor, hogy biztosak legyenek a
dolgukban, átadták Lőrinczynek azt a 800
ezer lejről szóló betétkönyvet, amelyet Né-
meth Józsefre bízott azután, hogy küldje el
Segesvárra a nagynénjéhez... Addig, amíg
nem volt biztos, hogy Lőrinczy valóban meg-
szökött, a bank hallgatott, de mihelyt Sebes-
tyén Dezső megkapta a Lőrinczy levelet, meg-
tették a feljelentést.

Győryék szerint ez a 800 ezer lejes beté-
tkönyv nem hamis, habár utólag a bank ha-
misnak deklarálta és kérte a rendőrséget, hogy
kobozza el. Ha a könyvecske hamis lenne,
miért utasította Lőrinczy Németh Józsefet,
hogy helyezze biztonságba és két év múlva
adja át a feleségének? Hiszen egy hamis be-
tétkönyvet a bank két év elteltével sem vál-
tana be!

Azután honnan tudták a bankban, hogy mi
a jelzése annak a betétkönyvnek, ha azt va-
lóban Lőrinczy hamisította? Ennek csak az a
magyarázata lehet, hogy vagy a bankban is
tudott valaki a hamisításról, vagy pedig a be-
tétkönyv valódi. Ez az utóbbi feltevés vá-
lószerű, mert Lőrinczy nem adott volna a fele-
ségének hamis könyvet. Különben is az aláírá-

sok valódiak rajta. Viszont, ha valódi a könyv,
hogyan került hozzá?

Itt közbevetettük a kérdést:

— De mi oka lehetett volna a banknak, vagy
a bank egyes vezetőinek arra, hogy Lőrinczyt
betétkönyvek meghamisítására utasítsák?

Győryék erre is tudnak választ adni:

Ezek nagyon súlyos dolgok.

— Tudják ezt bizonyítani?

— A rózsaszínű boríték, ha előkerülne.

— Más bizonyíték nincs?

Lőrinczyné ismét megszólal:

— Vannak tanúk.

Lőrinczy a börtönben írt levelében megemlít
öt embert, aki állítólag fültanuja lett volna
részint annak, amikor Sebestyén Rezső és
László Akos utasítást adott Lőrinczynek bizo-
nyos műveletek elvégzésére, részint azt hal-
loták, hogy Lőrinczy visszakért ugyanezen
uraktól több pénztári beléget és igazoló lapot,
de azzal intézték el a dolgot, hogy még szük-
ségük van ezekre az iratokra és különben is
Lőrinczynek nincs miől tartania.

A Lőrinczy által megnevezett tanúk, akik
közül eddig talán csak egyet hallgattak ki, a
következők: Orbán Károly, aki 1929. karácso-
nya után járt a bankban, Sattler Imre, aki
1931. tavaszán járt a Hitelintézetnél, továbbá
a bank Mohai nevű tisztviselője, akit azóta
elbocsátottak, Zsembrá vasúti főkapuzat fia és
az Erdélyi Takarékpénztár Mihály nevű fél-
karu szolgálója.

Ez volt a Lőrinczy-család két és félórás val-
la-ásának az eredménye.

És másnap reggel Lőrinczy, amikor Sebes-

Hatalmas bofrány az összeomlott Kreditanstalt körül

**Hova lett a 300 ezer szilling, amit a bank a kül-
földi tudósítók megvesztegetésére szánt?**

Bécs, november 24.

A nem mindennapos körülmények kö-
zött összeomlott Kreditanstalt bofránya a
napokban olyan hullámokat vert, amely
az osztrák főváros minden rétegének iz-
gatott érdeklődését szította fel s ráadásul
több magas állású minisztériumi hi-
vatalnokot is súlyosan kompromittált.

A Kreditanstalt újabb bofrányhullá-
mát ezúttal a bécsi Arbeiter Zeitung cik-
ke indította el. A lap néhány nappal e-
zelőtt rendkívül érdekes cikket írt arról,
hogy amikor a Kreditanstalt fizetési ne-
hézségek közé került és a bukás elkerül-
hetetlennek látszott,

a pénzügyi igazgatóság állítólag a
szövetségi kormány tudtával 300.000
shillinget osztott szét a Bécsben mükö-
dő külföldi sajtótudósítók között.

Az Arbeiter Zeitung cikkének állítása
szerint ezt a hatalmas összeget a bank
azért áldozta fel, hogy a külföldi sajtó-
ban a valóságnak meg nem felelő hírek
jelenjenek meg a Kreditanstaltról és így
a külföldet tévesen tájékoztassák a pénz-
intézet súlyos zavarairól.

A bécsi szociálista lap tudósítása hal-
latlanul nagy izgalmat okozott az osz-
trák fővárosban. A lap állításai elsősor-
ban a Bécsben élő külföldi lap tudósító-
kat érintették leg súlyosabban s ezért ezek
nyomban értekezletet tartottak, hogy az
Arbeiter Zeitung gyanúsítására megadják
a választ. Az értekezleten nyilatkozatot

Ü d e s é g

elsőbbség!

Az ifúság üde bája, az arc egészsége,
hamvas bársonya az élet apró harcá-
ban, az előbbrejutásért és az érvényesü-
lésért folyó versenyben föltétlenül el-
sőbbbséget ad a nőnek. vetélytársaival
szemben. Sok célját elérte asszony ta-
pasztalásából leszűrt igazság tehát: az
érvényesülést és a sikert biztosítja a
Khasana Superb, mert az ifúság üde
szépségét leheli az arcra és az ajakra.

A Khasana Superb apróporosított
minden színtónusu bőrhöz pompásan
alkalmazódik. Tartósan, izléselesen és
feltűnően nélkülözhetetlen az ajakra az ifu-
ság hódító üdéséért. Aki látta, nem is
senti, hogy testét az ajka. Ehhz már
csak a Khasana Superb Crème-t kell
eldő zsoltnie az orcián. hogy az
egészség friss pirítást legyen száz-
szor szebbé, mint volt. A Khasana
Superb hatásán nem fog sem szél,
sem eső, sőt a csók sem Nem test;
az arcról és az ajakról csak szappan-
nal és vízzel mosható le.

KHASANA SUPERB

Mindenütt kapható!

L 110 L 70

Még ma tegyen próbát egy kis csomag Khasana
Superb ajakirral, ára: Lei 26 és arcporosított,
ára: Lei 30.

Vezérlelkak
Rom nia részére: „Gea”-Kraye, Timişoara.

Dr. M. Hershelm, Frankfurt a M. Paris-London

tyén Rezsővel szembesítették, kijelentette,
hogy nem mondott igazat. Visszavonta beis-
merő vallomását, amely teljesen megegyezett
a feleségéhez írt levél adataival!

Bányai Ernő

Utban a brassói REDOUTE
MOZGÓ felé Csübröskön
ott leszünk és elvárjuk

A postásfiú és a huga

Európa csodálatos operettjét
ANNY ONDRA, V. ASTA
BURIAN és RÓDA RÓDA.

Akire a rendőrség haragszik, arról kisüti, hogy kommunista

Az lázú, aki Maniut lopott pénzes zsákokkal plakatirozza — mondja a kommunista-per védőügyvédje

Szatmár, november 24.

Lefolyt a nagy per. Hetek óta beszéltek róla, várták, izgultak és tippeltek. Vége: már nem tippelhetnek tovább. A bíróság felmentette a vádlottakat, akikről a főtárgyalás boncasztalán az is ki-
tűnt, hogy ártatlan és fiatal gyerek-em-
berek, akiknek a „szörnyű” bűnhöz vaj-
mi kevés köztük.

Még a nyáron történt, hogy a gyere-
kek kijártak a Szamosra fürödni. Meleg
volt nagyon és a víz nap-nap mellett
meghűsíti az embert: ki kell járni a
strandra fürödni. A gyerekek nemcsak
fürödtek, de a homokon is heverésztek.
Heverésztek és beszélgettek.

Spitz Sári körül csoportosult egy né-
hány fiú. Beszélgettek. Sok mindenről,
bolondságról — okosságról. Horribile
dictu, még a kommunizmusról is beszél-
gettek.

Valaki feljelentette őket.

A rendőrség figyelt. Hallgatták, hogy
mit beszélnek és figyelték minden moz-
dulatukat.

Sok bizonyíték nem került ellenük. Fü-
rödtek, heverésztek és beszélgettek. Ez
nem vétek, még akkor sem vétek, ha itt-
ott a kommunizmus is szóba kerül. Ma
mindenhol beszélnek róla, 164 millió em-
ber sorsáról beszélni csak szabad.

Aztán ősz lett és jött a vörös nap és
Szatmáron a vörös nap éjszakáján röp-
cédulákat szórta szét az utcán.

A rendőrség házkutatást tartott és ezt
az alkalmat felhasználta arra is, hogy a
gyerekeknél is házkutatást tartson.

A házkutatásból és a röpcedulából vád-
írat lett. Letartóztatták a gyerekeket:
Spitz Sári tizenkilencéves leányt és ba-
rátaikat: Klein Gyula tanárjelöltet, a bé-
csi egyetem hallgatóját, Róth Móricot,
lsák Dezsőt.

Ketten szabadlábra kerültek, de Spitz
Sári és Róth Móric a főtárgyalásig a bír-
ságon ültek. Sári nagyon kedvesen vi-
elkedett a börtönben: vigyázott a tiszt-
ságára és esténként felolvasott a rab
veszélyeknek.

Ma a Dascal—dr. Hansa-tanács előtt
állanak mind a négyen. Osztályelleni iz-
galás a vád. A röpcedulákért van a vád,
még a Szamos-parti tereferésért.

Az ügyész dr. Galea Miklós, a tárgya-
lás során kéri a bíróságot, hogy az el-
közbírt röpiratokat olvassák fel. A bi-
róság nem engedi. A terem tele van fia-
tal munkásokkal és diákokkal, akik fia-
talságuk társainak bűnügyi tárgyalását
hallgatták. Nem szabad felolvasni a röp-
iratot. Miért felolvasni? Ilyen még töb-
ben hallják?

Kihallgatják a vádlottakat.

Klein Gyula hangos és merész. Tisztá-
ban van a tannal és önzetesen védeke-
zik. Helyreigazítja az ügyészt, mert sze-
rinte nem jól értelmezte a kommunizmus
elkeltiüéseit.

Az elnök: Igy ne beszéljen. Különben
se nem veszem komolyan, amit mond,
mert még túl fiatal és nem tudja mit
beszél.

A többiek is fiatalok és annyira fiatal-
ok, hogy nem is tudják mi a különbség
a szocializmus és a kommunizmus
között.

Spitz Sárinál elkobozta a rendőrség
még az — Egyházi Híradót is. A képes-
lapokat is elkobozta. Róth Móricnál az
„Ifjú kommunista rohamos” című röp-
iratot konfiskálták és rengeteg novellát,
amelyet Róth Móric írt. Róth Móric fel-
panaszolja, hogy ezeket a novellákat
még sehol sem tudta megjelentetni.

Az ügyész beszél: Leértékeli a vádat.
Fiatalok, hevesek, nyomorultak és szen-
vedők. A mai fiatalság ezenvedő. Mit
csináltak? Azt csinálták, amit mi mind-
annyian csinálunk: beszélünk a mai nyo-
morságról.

A védők: az ügyészhez csatlakoznak.
Vád és a védelem majdnem egyet mon-
danak. És még a tetejébe, akire a rendő-
rség haragszik, arra kisüti, hogy kommu-
nista. Ma mindenkire kisüti, hogy kommu-
nista. Ezek a szegény fiatal gyerekek
nem lázítottak, jobban lázított az a pla-
kát-festő, aki legutóbb Maniut-plakáttal
árasztotta el az országot, amelyen Ma-
niut tömött pénzes-zsákokkal illusztrál-
ja, amint a lopott pénzzel szalad.

— Ezt lehet? — kérdi a védő —, de a
strandon, a homokban, beszélgetni nem
lehet?

A bíróság felmenti a vádlottakat.

A terem lelkesen megtapsolja a bír-
óságot.

Dascal elnök haragosan visszautasítja
az elismerést.

És Spitz Sári ismét szabad és szabadok
a barátai és is mehetnek majd a nyáron
a strandra, ahol ezennel nem mernék
egyébről beszélgetni, mint arról, hogy
kinek a száján több a ruzs. Ezt szabad,
ezt ki is hallgathatják.

Grosz Miklós huszonhárom éves medikus rejtélyes öngyilkossága a Nagyvárad—szatmári vonalon

Allítólag összeszólalkozott több diákkal és az inzultus feletti
elkeseredésében felvágta ereit és a mellébe szurt

Nagyvárad, november 24.

A nagyvárad mentők kedden hajnal-
ban értesítést kaptak, hogy a szatmári
vonattal egy súlyosan sebesült fiatalem-
ber érkezik, akit a nagyvárad állomá-
sán le kell emelni és kórházba kell azon-
nal szállítani. A mentők ki is vonultak
a vonathoz, amelynek egyik fülkájában
egy több sebből vérző fiatalembert talál-
tak. Megállapították, hogy Grosz Mik-
lósnak hívják, huszonhároméves medi-
kus, aki tegnap este utazott el Temes-
várról Máramarosra. Grosz azon-
ban, alighogy a vonat elhagyta Érmihály-
falvát, többször a mellébe szurt egy kés-
sel, majd ereit is felvágta. Utatársai esz-
meletlen állapotban találták rá, majd in-
tézkedtek, hogy a legközelebbi ellenvo-

nattal vigyék be Nagyváradra, ami meg
is történt.

A biharmegyei közpórházban, ahová
Grosz Miklóst szállították, kedden reg-
gel rendőri bizottság ment ki, amely
megpróbálta a súlyosan sérült fiatalem-
bert kihallgatni. Grosz azonban csak
annyit tudott mondani, hogy Érmihály-
falva felé való utaztában

összeszólalkozott a vonaton tartózkodó
diákokkal és az inzultus fölött ér-
zett elkeseredésében lett öngyilkos.

Grosz e vallomástétele után nemsokára
agonizálni kezdett és most utolsó perceit
éli.

A rejtélyes eset kinyomozására megin-
dult a vizsgálat.

A liberális párt nyíltan hadat üzent a kormánynak

Tatarescu éles kritikája a Jorga-kormány működéséről

Bukarest, november 24.

A parlament hétfő délutáni ülésén meg-
kezdődött a felirati javaslat vitája. A li-
berális párt nevében Tatarescu szóno-
kolt, mert Duca spanyolnáthája miatt
nem jelenhetett meg az ülésen. A párt-
elnök helyett azonban Tatarescu is ép-
pen eléggé megmondotta véleményét a
kormánynak. Bejelentette, hogy

a liberális párt határozott támadásba
megy át és megkezdte a kormánybukta-
tó akciót.

Mint komoly párt ugyancsak felülvizsgálta
a kormány eddigi működését s kénytelen
megállapítani, hogy Jorga kormánya fan-
tasztikumából, kikölcsönzésből és rögtön-
zésből hozta össze mindazt, amit alkotni
akart. A parasztdósságok konvertálásá-
nak gondolatát például a liberális párt-
tól kölcsönözte ki és ferdítette el. Ennél
is nagyobb baj azonban az, hogy

a kormány egyre inkább kompromit-

tálja az alkotmányos kormányzást is.
— Lehet, — mondotta Tatarescu —,
hogy tegnap még reménység volt az or-
szágra a Jorga-kormány, de ma már ha-
tározott veszedelmet jelent.

Eppen ezért a liberális párt komoly-
sága és lelkiismeretessége tudatában
meghuzza a vészharangot.

Tatarescu beszéde közben többször éle-
sen összecsapott a közbeszóló Jorgával.
A vitába Xeni is belekeveredett, termé-
szetesen Tatarescu oldalán. Lupu viszont,
aki a mezőgazdasági adósságok konver-
tálásának a maga győzelmét is látja, egy-
re határozottabban a kormány felé orien-
tálódik s ebben a vitában is Jorga mel-
lett csatázott. Egyébként pedig, Jorga
semmiképpen sem akarta komolyan ven-
ni Tatarescut. Kijelentette, hogy nem
veszi tudomásul a bejelentett háborút,
mert minden háborút hadüzenet előz
meg. Megvárja tehát Ducát s akkor majd
újra beszélgetnek a dologról.

A Berkovici-Bank esete megisméllődött Magyarországon

Felszámol a Kohner Adolf és Fiai bankház,

amely még 1800 elején alakult és legrégibb
magánbankja volt Budapesznek

Budapest, november 14.

Magyarország egyik legrégibb, még a
mult század elején alakult magánbank-
háza, a Kohner Adolf és Fiai-bankház
tegnap elhatározta likvidálását.

A Kohner-bank, amelynek jelenlegi tu-
lajdonosai Kohner Adolf, Vilmos és Ist-
ván bárók, már alakulásakor földbirtok-
vállalkozásokkal, majd ipartepek fi-
nanszírozásával foglalkozott, utóbb pe-
dig bankszerű tevékenységet fejtett ki.
A bankosztályt azonban a konjunktúra-
évek után likvidálták. Az utolsó hóna-
pok devizakorlátozásai és tőzsdézáratai
még a megmaradt üzletfelek megbízá-

sainak keresztülvitelét is lehetetlenné
tették,

valamint kizárták nemzetközi üzleteik
lebonyolítását is.

A bank tulajdonosai mindezeknek a
körülményeknek a következtében meg-
kezdtek a felszámoló tárgyalásokat. A
bankház ugyanis azt az álláspontot val-
lotta, hogy

a mai viszonyok között magánbank
nem fejthet ki eredményes tevékeny-
séget Magyarországon.

A kormánytárgyalás csupán egyévi mo-
ratóriumot biztosított. A bank passzívái
tizmillió, aktívái tizenötmillió pengőt
tesznek ki.

A csodával határos az a kolosszális tel-
jesítmény, amit az 5+1 csöves ORION
7050 sz. készülék nyújt.

Antenna és földvezeték nélkül Európa.

Az egytárcsás beállítás élvezetessé teszi
az állomások keresését. Izléses formája
beilleszkedik minden szoba harmonijába.
A dinamikus hangszóró pedig garantálja
azt, hogy élvezetes lesz a műsorunk.

Még ma kérje bemutatását bármely szak-
üzletben.

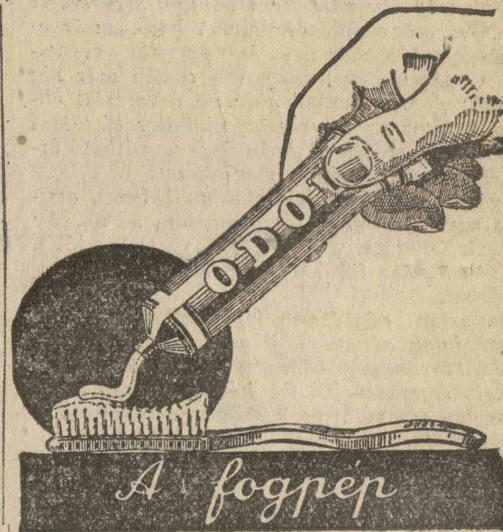
„A bank ugyse fizeti ki“

Temesvár, november 24.

A temesvári anyakönyvi hivatalban
betörők jártak. Az egyelőre ismeretlen
tettesek feltörték az összes fiókokat és az
egyikben talált 300 lej készpénzt maguk-
hoz vették. Az egyik íróasztal fiókjában
megtalálták ugyan az anyakönyvi hiva-
tal egyik tisztviselőjének 250.000 lejről
szóló betétkönyvét, de azt a betörők érin-
tetlenül helyén hagyták. Tekintettel azoka-
ra a rossz időkre, amelyek mostanában
a bankokra járnak, a betörők csak egy
cédulát felejtettek ott a betétkönyv mel-
lett. És a cédulára szomorú, de jellemző
akasztófahumorról írták a következő
megjegyzést:

— A bank ugysem fizeti ki!

Az anyakönyvi hivatal feljelentésére a
tréfás kedvű és szerényigényű betörők
kézrekerítése céljából megindult a rend-
őrségi nyomozás.

ODOL-fogpép
a legnagyobb tisztító
erővel bír és a fog
zománcát biztosan
nem támadja meg.

MEGKERÜLT

a Bukarestből eltűnt
francia táncosnő

Bukarest, november 24.

Rose-Amy, francia variéttészta, aki, — mint
említettük, — a mult hét csütörtökén gyanús
körülmények között eltűnt Bukarestből, ma
reggel jelentkezett a szigurancán, ahol elmon-
dotta, hogy eltűnése óta egy vidéki barátja
vendégszeretettel élvezte. A szigurancát annyira
dühbe gurította a hiábavaló hajsza, hogy a
táncosnőtől nyomban megvonta a tartózkodási
engedélyét.

1931 november 24.

Zürich (nyitás): Berlin 122.50, Amszter-
dam 206.95, Newyork 516 és egynegyed
London 18.87, Páris 20.18, Milánó 26.57
és fél, Prága 15.28, Budapest 90.02 és fél,
Belgrád 905, Bukarest 507, Varsó 57.60,
Bécs —.

Ády Ády Ády

Marosszéken megindult az erdélyi magyar falukataszter munkája...

Aranykrajcárt talált a remetei alesperes

s az erdélyi magyarságnak kívánja oda adni áldozni azt

Kialakulhat a munka-gárda, amely nemes munkát s a munkáért tisztességes jövedelmet nyújthat tanítóknak és nyugdíjasoknak

Ösmarosszék, november 24.

Háromszéki utam alkalmával észleltem először ezt a különös tünetet, aminek a megközelítőleg pontos megfogalmazása talán ez lehet: van haszna annak is, hogy bankjaink nagyrésze „eldugult” s a régi értelemben nettó pénzarámlás megszűnt.

Marosszéken még jobban kidomborodott ennek a megállapításnak a helyessége. Azokon a vidékeken, ahol a föld népe eddig is szerényebb keretek között mozgott, igénytelenebb volt, távolról sincs akkora baj, mint ott, ahol nemrégiben még, néhány évvel ezelőtt a bankok szívesen ontották ki a pénzt a nagy kamatok reményében a nép közé.

Kínálják, tukmálták. A nagy kamatokat pedig hajtották, hajszolták. Nem éppen a nép hibája, hogy hozzászókozt a felvételkor könnyűnek látszó nagy kölcsönökhöz, amelyeknek a terhéért aztán kétrét görnyedve húzta jóideig.

Most aztán beállott a nyugalmi állapot. Eljött az idő, amikor már nem tudt fizetni, ha a törvény minden paragrafusát rázudították is. Nyomban utána bekövetkezett az az állapot, amikor a kényszerűség és a teljes céltalanság beszüntette a bankok árverezését is. Nem volt semmi értelme. A bank az árverések során már a saját vagyonát veszítette. A székesföld legnagyobb részén már rég beszüntettek a bankok minden árverezést akkor, amikor az igazságügyminiszter bizalmas utasítása a váltók nyomán foganatosítható árverések beszüntetésére megérkezett.

Igy állott elő az a szokatlan helyzet, aminek a megfogalmazását fentebb adtuk. Az adósok fellélegzettek: pillanatnyilag legalább, de megszűnt a fejük fölött lebegő állandó veszedelem.

Es aztán: végképpen le kellett számolniok azzal, hogy a bankoktól újabb, könnyen felvehető és nagyon könnyen elkölthető kölcsönöket szerezzenek. Rá kellett fanyalodniuk arra, hogy a saját erejükből, apró garasokból szedjék össze azt, ami mindennapi életük továbbvitelére szükséges. A régebben is „gényesebb” vidékek ezt csinálták eddig is. Csiknak, Gyergyónak és Háromszéknek most kell megtanulnia ezt. Persze, előrehaladni egy lépést sem lehet.

De görcsösen megkapaszkodni a sovány időságokban lehet!

Háromszéken már találkoztam a kialakuló új és hasznosítható közvéleménnyel: Most viszonylagos nyugalmi állapot állott be. Ha a nyomorúság tovább nő, menthetetlenül „következik az újabb zűrzavar, amikor minden bizalom és józan törekvés felbomlik. A megdőlt nyugalmi állapotot kellene tehát felhasználni arra, hogy gazdasági szervezetünket új alapokon újra felépítsük. Egészen alulról kell kezdeni a munkát s nem a nagytökere, hanem az okos elrendezésre kellene támaszkodni.

Amit elgondolni és kitervelni lehet, azt rátermett emberekkel meg is lehet valósítani.

A csiki közbirtokosságok szindikálizálása olyan erőt nyújthat, ami nagy és erős háttérrel szolgálhat az okosabb beszervezkedésre. Haladéktalanul számba kell venni, hogy melyik vidékünk mire alkalmas, mit termelhet eredményesen, mit tud eladni a mai körülmények között is.

Csiknak szőnyegek vannak!

A Homoródszentén ma is a tejszövetkezetekből pénzelnék az emberek s pusztán csak ennek köszönhető, hogy bírják a gazdasági lepresszió viharát. A szentpáli asszonyok Butarestig hordják a homoródszentén raját — irányvonalak tehát vannak. Az eddig elha-

gyatott közegcsoportokat is be lehet és kell kapcsolni, végül elosztani a termelési rendet úgy, hogy egyik ne rontsa a másik lehetőségeit. Aztán megkeresni a piacokat és megteremteti minden erdélyi városban az értékesítő szövetkezeteket.

Tehát: mindennek előtt kijelölni a termelési szempontból egységes területeket!

Ugyebár, milyen egyszerű az egész? De mennyi kitarló munkát, lankadatlan buzgalmat igényel, amíg az egész szervezet összeáll és munkába kezd! Nem is munkát, hanem közmunkát igényel.

Erdélyi magyar kisebbségi közmunkát!

Am mindaz, ami kitervelhető és elgondolható, az rátermett emberekkel meg is valósítható.

Marosszéken is ott lobog minden önmagán kívül másokkal is törődő ember agyában ez az összefogási gondolat. Csakhogy itt már felvetődik a keserű kérdés is:

— Honnan toborozzuk össze a mai körülmények között azt a széles gárdát, amely ennek a „köz munkának” az eleven ereje volna? A jobb időkben nem törődünk az ilyesmivel, bár előtűnik volt a száz példát. Most törődünk, de most minden ember az önmaga toronymagas bajával kinlódik. A tanítók, papok lehetnének ennek a gondolatnak a falusi letéteményesei, de hát éppen most támaszkodni rájuk, amikor a papok kongruájának 60 százalékát tartja vissza az állam, a tanítók pedig eddigi silány fizetésüknek szinte 50 százalékát veszítik el?

Minden aggodalom jogosult, de minden elágyulás és összereszkedés káros és veszedelemes. Valamilyen kiút mindig akad ott, ahol még élet és életakarát van.

Ime, Molnár Miklós nyárádrémetei alesperes-plebános csinált valamit, amire az első pillanatban csak ennyit mondtunk: „Lám, egy pap, aki nagyon törődik a falujával.” Aztán az ő gondolata új gondolatokat szült s bár tudom, hogy sok naívan ható felbuzdulás szokott lenni bennem, mégis szívélyesen hiszem, hogy a közmunka legbiztosabb elindításának a módját Molnár Miklós adta meg.

Kis füzetet adott ki a falujáról. Tiszta, egyszerű, világos magyar nyelven felvázolta a faluja rövid múltját, aztán rátért a jelenére. Beszámolt közhasznú intézményeiről, valamint arról, hogy faluja miből él, hogyan szerzi meg a mindennapi kenyeret, milyen terheket hordoz és merre találhatja meg további fejlődésének az irányát; mire volna a legnagyobb szüksége, hogy emberségesebb legyen és emberségesebben éljen. A jövő történetirőit is hasznos anyagot találhatnak majd benne, mert felsorolja a falu kimagaslóbb szülöttét is, adatokat ad és irányt mutat a kutatásokra.

Igen, ez a falu-kataszter első füzet!

Molnár Miklósnak pénzbe került ez a füzet. Áldozott arra, hogy faluja helyzetét leírja s másoknak is bemutassa. Ezt mindenki nem tudja megcsinálni. De ebben a pillanatban, amikor ez a füzet nem csak egy faluról készül el, hanem minden székes- és erdélyi magyar faluról, abban a pillanatban olyan értékes, hogy sokan, nagyon sokan fogják megszerezni azért a 10—15—20 lejért, a mibe egy ilyen füzet kerül.

A falu-kataszter, helyzetünk számbavétele megindul. Azok, akik ezzel a munkával foglalkozni fognak, akik a maguk falujáról ugyanezt a füzetet megcsinálják, tagjaivá válnak a munka-gárdának. Tanítók és papok, vagy nyugdíjasok is. Mások is. És nem ingyen csinálják, mert ha a munka organikussá vá-

lik, ha minden hónapban legalább két füzet kijöhet, úgy a füzetek írói szép honoráriumra tarthatnak számot. Nagyon ráférne ez különösen a tanítókra és a nyugdíjasokra. A munka pedig, amit vállalnak, az szép és nemes, hasznos és szükséges és elindítása annak a számbavételnek, ami előfeltétele a gazdasági berendezkedés alulról való fölépítésének.

Az a gárda pedig, amely ennek a munkának a során önkéntelenül összeverődik, mert a saját hasznára is dolgozik, akkor, amikor a köznek dolgozik, együttmaradhat továbbra is, későbbi hasonló természetű felkutatások megvalósítására.

Ennek a gárdának mondhatjuk például azt, hogy a legnagyobb segítségére most Csiknak és Gyergyónak van szüksége. Miért vesznek a falusi uri házak izléstelen gyári szőnyeget és diványterítőket, amikor a csiki szőnyegek nem drágábbak, művészek, tartósabbak s mint népművészeti alkotások, márkát jelentenek a külföldön is? Hát nem inkább talál a székes házakba a csiki szőnyeg, mint bármilyen más tömegáru? Minden erdélyi magyar háznál csak egyetlen székes szőnyeg találjon elhelyezésre s Csiknak már ez munkája és jövedelme, olyan jövedelme, amit tisztességes munkával szerzett meg.

Neféz Budapesten gavallérnak lenni...

A Gorzó és Társa-féle bankrablás tettesei sem tudták barátnőiket eltartani

Budapest, november 24.

Tamás István, a Petőfi Sándor utcai bankrablás egyik tettese bevallotta a rendőrségen, hogy megugrott társának nem Bakonyi a neve — amint azt először állította, — hanem Schifter Mihály s ugyancsak cipészsegéd. Amint a vallo-másából kiderül, a két fiatalembert már hosszabb idő óta szoros baráti kötelék fűzi egymáshoz. Barátnők is vannak, akikre ugyszólván minden fillérüket elköltötték.

Nemrég mindketten elvesztették állásukat, de a nők szemében továbbra is gavalléroknak akartak feltűnni. Elhatározták tehát hogy bármi uton pénzt fognak szerezni.

Schifter a bankrablás eszméjét pendítette meg, amit Tamás is kivihetne.

Végre csinált valamit a Népszövetség

A vizsgálóbizottság megérkezéséig a mandzsuri fronton be kell szüntetni az ellenségeskedést

Páris, november 24.

Több hetes hibaváló szöszaporítás után a Párisban üléselő népszövetségi tanács végre elért némi eredményt. Tegnap ülésén, amely előtt Briand hosszasan tanácskozott Sir Simon angol, Zaleszky lengyel külügyminiszterrel, továbbá Mansoli olasz nagykövettel és Sze dr. kínai fődelegátussal, 5 pontból álló határozatot fogadtak el. A határozat azon a nyilatkozaton alapul, amelyet Japán és Kína szept. 30-án tett s eszerint mindkét fél tartózkodik a háborútól, lényege pedig az, hogy

a japán és kínai csapatok Mandzsuriában beszüntetik a harcokat, amíg a Népszövetség által kiküldendő bizottság meg nem érkezik a helyszínre.

A mandzsuri tanulmányi bizottság összetételében azonban a népszövetségi tanács eddig még nem tudott megállapodni.

Amikor a népszövetségi tanács határozata ismeretes lett, Litvinov orosz külügyi népbiztos újabb jegeket küldött a tanácsshoz s abban a következtetést fejtette ki:

A bizottságosdi teljesen felesleges lépés, ha Mandzsuriában a japán és kínai csapatok azonnal be nem szüntetnek minden hadmozdulatot. Oroszország változatlanul ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy Japán vonja vissza csapatait Mandzsuriából Oroszország azért sem látja célravezetőnek a hosszabb vizsgálót, mert a japánok állandóan provokáló módon törnek előre.

Amíg a népszövetségi tanács a francia külügyminiszternek jól párnázott ajtó mögött nem sok gyakorlati eredménnyel kecsegtető határozatokon tör a fejét, a vérázta mandzsuri harctéren újabb események történtek. Maacsangsan kínai tábornok, akinek seregét a japánok tönkrevérték, Hajlunban összeszedte megmaradt embereit és új kormányt alakított, majd minden tartá-

FEJFÁJÁSOK
idegzsába, influenza, reumás fájdalmak csakis a
Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC
által gyógyíthatók. Eredeti dobozban mely két kapszulát (ostyábat) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.
17171

Például mondhatjuk ezt! És más vidék is sorra kerülhet e közmunkával való fölépítés során, ha rászorul!

Bizonyosak vagyunk benne, hogy Molnár Miklós alesperes-plebános nem ejti ki a kezéből a megálalt aranykrajcárt, hanem az vidékét legalább, gyorsan beszervezi ennek a gondolatnak.

Kacsó Sándor

Háziasszonyok, étteremtulajdonosok!

Használjátok az

OLIO SASSO

olajat, ha biztosak akartok lenni abban, hogy tiszta olajbogyó-olajat használtok.

A tisztviselő-réteg majdnem annyi adót fizet, mint a vagyonosok együttvéve

**Az egyenes adók 40-45 százaléka a tisztviselőktől folyik be
Amit a költségvetés elárul**

Bukarest, november 24.

Mint hogy az az összeg, amelyet az eredeti kvótákból elérnek, nagyobb, mint amennyire szükségem van, hajlandó vagyok a parlamentben bizonyos mérsékléshez hozzájárulni. Ismerve ugyanis az ország szokását, többet kértem, hogy legyen miből engednem. Mert akármilyen keveset állítottam volna is be eredetileg, ugyanis követelték volna, hogy csökkenjen. Azt hiszem, hogy a magántisztviselők bele fognak menni ebbe a válságba és az általános nyomorúságúknak hozott áldozatba...

Ezeket mondta többek között Argetoianu pénzügyminiszter a magántisztviselők rendkívüli adójával kapcsolatban annak az expozénak a során, amelyet a külföldi sajtó munkatársai előtt tartott. Tehát most már biztosra vehető, hogy a kamarába máris benyújtott törvényjavaslat abszurd és valósággal kihívó, felháborító tételei jelentős mértékben leszálkítottak. A pénzügyminiszter „nagyjelükien” engedni fog.

MIT JELENT A TÖRVÉNYJAVASLAT MAI FORMÁJÁBAN?

Az eddigi törvényjavaslat százalékváltai valóban méltán lázították fel a magántisztviselők tömegeit. A rendkívüli adó ugyanis (azért rendkívüli, mert a je-

lenlegi adókon felül, ezek megmaradása mellett kerül kivetésre és behajtásra) eszerint a 3-tól 4 ezer lejig terjedő havi bruttó-fizetéseknél 8, a 4 és 5 ezer közöttiekénél 12, az 5 és 10 ezer közöttiekénél 15, a 10-től 15 ezerig terjedőknél 18, a 15-től 20 ezerig menőkénél 21, a 20-tól 30 ezerig levőkénél 22 és a 30 és 50 ezer lej között mozgó fizetéseknél 25 százalék lett volna.

Ez egyértelmű lett volna azzal, hogy például egy olyan magántisztviselő, akinek a bruttó fizetése havonta 15 ezer 200 lej tesz ki, a jövő évben ebből mindössze 9 ezer 910 lejt kapott volna kézhez csupán a különböző adók levonása után. Egy 5 ezer 250 lejnyi havi bruttó-fizetés 3 ezer 853 lejre, egy 10 ezer 300 lejre, azaz 6 ezer 894 lejre olvadt volna le az adók gőzkalapácsának a nyomása alatt.

Kiszámították, hogy — mondjuk — egy havi 20 ezer lejt „elővező” cégvezetőjében az esetekben, ha a rendkívüli adóról szóló törvényjavaslat jelenlegi, fentebb felsorolt kulcsrendszerre lépne érvénybe, csak 12 ezer 597 lejt kapna kézhez, eltekintve a nem állami levonásoktól, mint tagsági járulékok, nyugdíjgyorsítók és hasonlók. Azaz csupán állami adóba összesen 7 ezer 403 lejt kellene fizetnie.

Mert a 4.40 és 8.80 százalékos kereseti adó ebben az esetben összesen 2 ezer 156

lej, a 21 százalékos rendkívüli adó 4 ezer 147 lej volna, végül pedig globális adójának egy hónapra eső része ezer 100 lejt rug.

Hogy Argetoianu pénzügyminiszter milyen formában és főleg mekkora mértékben gondolja a rendkívüli adó fentebb felsorolt kvótáinak a mérséklését, azt egyelőre nem lehet tudni. Ennek a törvényjavaslatnak a tárgyalására ugyanis csak az általános költségvetés megszavazása után kerül sor, viszont a Kamara ezen a héten még a felirati vitával foglalkozik. Kormánykörökben szó van arról, hogy a pénzügyminiszter állítólag a 10, esetleg 15 ezer lejen aluli magántisztviselői fizetéseket mentesíteni fogja a rendkívüli adó alól, az azonban — ismerve a törvényjavaslat tendenciáját — egészen valószínűtlennek látszik.

Legjobb esetben azt lehet remélni, hogy az eredeti kvótákat felére redukálja, úgyhogy ez az új áldozati adó 700 helyett csak 350 milliót eredményezzen a költségvetés bevételi oldalán.

A 20 ezer lejes fizetésnél még így is több, mint 2 ezer lejt fog kitenni a rendkívüli adó, az összes adó-levonások pedig még mindig közel 5 és fél ezer lejt, azaz a teljes fizetés jó negyedrészt.

Aminthogy általában minden magántisztviselői fizetés legalább ilyen mértékben nyírbálódik meg az államkassza javára.

A tisztviselő-réteg izzadja ki a legtöbb adót

De még ha éppen felére engedi is le a pénzügyminiszter a magántisztviselők rendkívüli adójának eredetileg megállapított skáláját, még mindig a tisztviselő-réteg lesz az, amelyet az ország bármely rétegével szemben a legkegyetlenebbül üldöz az adó-inkvizíció.

A költségvetés-tervezet behatárolt tanulmányozása után kiderült tudniillik, hogy a tisztviselői fizetések utáni adók összege alkotja az állam egyenes, közvetlen bevételeinek a legnagyobb részét. Az egyenes-adók különböző nevei e keppen oszlanak a jövő évi költségvetési előirányzatban:

Földbirtokadó 1.000 millió, — Házadó 680 millió, — Ingóságok értékadója 700 millió, — Kereskedelmi és ipari adó 1.200 millió, — Tisztviselői fizetés-adója 1.800 millió, — Szabadfoglalkozásúak jöv.-adója 250 millió, — Globális adó 1.300 millió.

Ezeknek az adóknak az összege 6 milliárd 950 millió lej, tehát a tisztviselői fizetések utáni adó, az 1 milliárd 800 millió lej, jóval több, mint egy negyed-részt teszi ki az egyenes adókból befolyó állami bevételeknek. Ha emellett nem tévesztjük szem elől, hogy a globális adó összegének a jelentékeny része is a tisztviselőktől folyik be, miután nem titkolhatják el jövedelmüket, mint más rétegek, továbbá ha gondolunk arra, hogy a házadó számottevő része is a tisztviselőktől származik, — úgy bátran el lehet mondani, hogy

a köz- és magántisztviselők fizetik az egyenes adóknak körülbelül a felét, azaz annyit, mint a többi társadalmi rétegek, földbirtokosok, mezőgazdák, nagy- és kisiparosok, bankárok és tőkepezések, kereskedők, ügyvédek, orvosok együttvéve.

Jellemző az is, hogy a pénzügyminiszter a tisztviselői adók tételénél csökkentette a legkevesebbel a jövő évi előirányzatot az ideivel szemben. Földadóra 425, a házadóra 120, az értékadóra 300, kereskedelmi és ipari adóra 400, a szabadfoglalkozásúak adójára pedig 50 millióval alacsonyabb a fentebb feltüntetett előirányzat az ideinél, míg a tisztviselői adónál csak 200 millióval.

Fehér fogak

Minden arcot tetszetőssé és széppé tesznek. A csodásan üdítő izű Chlorodont-fogpórnék néha már egyszerű használatát folytató fogai elefantussal fényt nyernek. Próbálja meg először egy tubussal. Kis tubus ára 20 Lei a nagy tubusé 32 Lei. Mindenütt kapható!

Még épületesebb, tanulságosabb az egybevetése azoknak az összegeknek, amelyek a folyó év első 9 hónapjában ezekből az egyenes adóknakból ténylegesen be is folytak.

Földadó előirányozva 1.425 millió, befolyt 549 millió, — Házadó előirányozva 800 millió, befolyt 592 millió, — Ingó érték-adó előirányozva 1000 millió, befolyt 715, — Kereskedelmi és ipari adó előirányozva 1.600 millió, befolyt 722 millió, — Tisztviselői fizetés-adó előirányozva 2.900 millió, befolyt 1.509 millió, — Szabadfoglalkozásúak adója előirányozva 300 millió, befolyt 106 millió, — Globális adó előirányozva 1600 millió, befolyt 850 millió.

Ebből kitűnik, hogy amíg a többi adóneméből az év első három negyedében átlag alig 40 százaléka folyt be az előirányzott adóösszegnek, a tisztviselői pontosan leszurkolták az erre az időszakra eső adójukat, sőt meg is haladták azt.

Nem érdektelen itt megállapítani, hogy amíg a tisztviselő a fiskus legjobb fejős-tehene, a szabadfoglalkozásúak, az ügyvédek, orvosok és más intellektuálisok adójuk aránylag a legjelentéktelenebb adóhányadot. Ennek ellenére Argetoianu pénzügyminiszter nem haragszik rájuk,

Hogyan fogta el Faragău rendőrkömiszár a biatorbágyi merényletöket

Három elítélt cseh turista idegrázó kalandja Borsától Bukarestig

Máramarosziget, november 24.

Más kifejezést hírtelenben nem tudunk találni, mint ezt: példátlanul aljas és embertelen az az eljárás, amivel

Faragău Ádám, a visóvölgyi határrendőrség vezetője a börtön fenekére akart juttatni három szerencsétlen cseh turistát, csak azért, hogy magának érdemeket szerezzen s előléptetést csikarjon ki.

Még élénken a közönség emlékezetében lehet, hogy a biatorbágyi merényletet követő napokban a visóvölgyi határrendőrség három cseh turistát tartóztatott le. A három szerencsétlen ember ellen Faragău Ádám azt a vádat hozta föl, hogy vizsgálata eredménye szerint veszedelmes terroristák, valószínűleg részük van a biatorbágyi merényletben is, az viszont kétségtelen, hogy itt, Romániában, újabb merényleteket akartak elkövetni. — A rettenetes vád bizonyítékait megtagadta a

szorgalmas és „zseniális” Faragău. Az egyik turista hátizsákjában ekrazitot „fedezett” föl! Most aztán igazán nagy lendülettel fekdült bele a nyomozásba s íme: nem is eredmény nélkül! A visóvölgyi határrendőrség állomásán ugyanis, ahol a három turistát a letartóztatás után ideiglenesen elhelyezték, újabb három ekrazitos csomagot „találtak” és a felfedező uja csak Faragău volt.

A derék és szorgalmas rendőrtiszt azt is megállapította, hogy a talált ekrazitos csomagok orosz eredetűek, tehát nyilvánvaló, hogy a rendőrség nagyszerű fogást csinált az állítólagos turisták letartóztatásával. A szerencsétlen csehek kétségbeesetten tagadtak, de az ekrazit bizonyított. A szigoranca kézbevette őket. Bukarestbe kísérték fel és ott folytatják már a vizsgálatait. Végre teljesen „megőrtük” és bevallották, hogy valóban volt náluk ekrazit. Viszont olyan össze-vissza és zavarosan

A SCARLAT

**VÉGI
pusztításait!**

Óvjátok meg gyermekeiteket a fertőzéstől és adjátok nekik a híres

Panflavin

pasztillákat, melyek fertőtlenítik a szájat és torkot

vallottak, hogy nem lehetett, semmiképpen sem lehetett elhinni nekik a „töredelmes” vallomást.

Ne nyujtsuk tovább. Kiderült, hogy

Faragău rendőrtiszt maga lopja az egyik turista hátizsákjába az ekrazitot.

És az is kiderült, hogy a visóvölgyi határrendőrségen talált ekrazitos csomagokat is Faragău rejtegette oda, hogy aztán nagy gaudiummal megtalálhassa őket. Kiderült, hogy az ekrazitos csomagok nem is orosz, hanem cseh eredetűek, amiket Faragău, mint határrendőrségi tiszt, nagyon könnyen beszerezhetett. Kiderült, hogy Faragău aljas törtető, aki csak azért, hogy a nagyszerű rendőrtiszt szerepében tetszelegjen és esetleg „érdemei elismerésül” előléptetést kapjon, fel akart áldozni három idegen állampolgárságu családias embert. Kiderült, hogy nem is ő fogta le őket, hanem

a határon áttévedt cseh turisták maguk jelentkeztek Borsai közsgében a csendőrségen, amikor látták, hogy Romániába tévedtek.

A borsai csendőrök kísérték őket Visóvölgyre és adták át Faragăunak, aki aztán kiöltötte és végrehajtotta „zseniális” tervét.

Az alarm-törvény teljes szigorát nagyon jó volna az újságíróknak kívül a rendőrtisztekre is kiterjeszteni! Nemde, belügyminiszter ur?

(K. Gy.)

Belügyminiszter, mint összeesküvő

Páris, november hó 24.

Az egyik párisi sajtóügynökség jelentése szerint a Tiranából érkező hírek arról számolnak be, hogy Achmed Zogu alban fejedelem ellen összeesküvést készítettek elő, de a titkos alakulatok még idejében leleplezték és ártalmatlanná tették a hatóságok. A tiranai hírek szerint az összeesküvők között számos előkelő politikus van s állítólag Musa Juka belügyminiszter és Szkutari volt prefektusa is kompromittálta magát az összeesküvésben. A tiranai jelentések arról számolnak be, hogy az összeesküvőket már le is tartóztatták.

Ezt kérik a háztulajdonosok!

Bukarest, november 24.

A jelzálogadós háztulajdonosok Dori Popovici volt miniszter elnöksége alatt gyűlést tartottak, amelyen többek között kérték, hogy a kormány azonnal függessze fel az ingatlanok kényszereladását; terjesszen a parlamentbe törvényjavaslatot, amely 1925-ig visszamenőleg revízió alá veszi a bankokkal szemben fennálló tartozásokat és a fizetett kamatokat; vegye revízió alá a kormány az összes eddigi kényszereladásokat; szállítsa le a kormány az egyenes- és a közsgégi adót, és végül a tisztviselők és politikusokkal szemben rendeljen el a kormány vagyonrevíziót.

Hírek

Még két előadás

Ma kedden és holnapután, csütörtökön este tartja Brassóban két utolsó előadását a magyar színház lelkes társulata. Ma este Halász Imre „Meddig fogsz szeretni” című ragyogó vígjátékát, holnapután, csütörtökön pedig a „Kis király” című operettet fogják bemutatni a Brassói Magyar Színházban. A két előadás után a színház tagjai a közönséggel egy-egy beszélgetést tartanak. A beszélgetések során a közönség megismerheti a színház munkáját, a szereplők életét, a színház történetét. A beszélgetések a színház előadásai után tartandók, így a közönség a legfrissebb információkat kaphatja a színházról. A beszélgetések a színház tagjai részvételével zajlanak, így a közönség megismerheti a színház munkáját, a szereplők életét, a színház történetét.

— Időjárásjelentés. Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint egyelőre még száraz, igen hűvös, sokhelyütt ködös idő várható, később nyugat felől enyhüléssel.

— Súlyos autóbaleset Dicsőszentmártonban. Dicsőszentmártonból jelentik: Esztergár Tódor erzsébetvárosi lakos magánautója elütötte Balog János 40 éves napszámot és feleségét. Az elgázolt házaspárt a járókelők szabadították ki az autóból. Balog csak könnyebb sérülést szenvedett, míg feleségét, akinek feje a szerencsétlenség következtében borzalmasan szétzúzódott — haldokolva szállították a kórházba. A rendőrség a szerencsétlenség körülményeinek tisztázására megindította a vizsgálatot.

— Dolly Rózi visszamegy a színpadra. Newyorkból jelentik: Dolly Rózi, a magyarszármazású világhírű revüszár elvált Mortimer Dawis amerikai millióstól. A művész nő legutóbb olyan tervekkel foglalkozott, hogy visszatér a színpadhoz s nővérével Párisban kabarét nyit. Férje ezt az ötletet nem vette jó néven s emiatt a viszony is elhidegült közöttük. A törvényszék a férj hűtlensége miatt kimondta a válást.

— A KERESKEDŐ ÉS A KOLDUS. Az üzletbe bejön egy koldus és alamszárát kér. A tulajdonos rászól: — Egy pillanat türelmet kérek. A koldus nyugodtan vár egy félóra-ig. Végre már nem tudja türelmetlenni magát.

— Dehát meddig várják még? — Csak addig, míg elkészülök a mérleggel, aztán mehetünk együtt.

— Benedek Elek emlékünnepe. Székelyudvarhelyről jelentik: A székelyudvarhelyi Polgári Önképző Egylet kegyeletteljes ünnepség keretében avatta fel Benedek Elek, a halhatatlan mesemondó emléktábláját. A táblát a székelyudvarhelyi Polgári Önképző Egylet avatta fel. A táblát a székelyudvarhelyi Polgári Önképző Egylet avatta fel. A táblát a székelyudvarhelyi Polgári Önképző Egylet avatta fel.

2 ÚJ MODELL

Allegro

Egy apparátusban egyesítve fenékö és lehúzóbőr. Feni egy és két oldalon a pengéket.

Biztosítja a tökéletes beretvalkozást.

Nikelezve Lei 600
Oxidált Lei 400

Nagy tökéletesítés

A fenéköre és lehúzóbőre beállított fenőtest (penge) villam gyorsan forog. Kapható késfenő és más szakmabeli üzletekben. Díjmentes prospektusokat küld a vezérképviselő: C. I. C.

Str. Emancipată 5, București

— Betört a bankba, amely adóssága miatt árvereztetni akart. Tudósítónk jelenti: Bécsy József székelyhídi géplakatos régebbi idő óta azzal fenyegette a bank ahol tartozása volt, hogy elárvereztetni a cséplőgépjét. Bécsy József védte a gépét s állta az ostromot, az adóshátalék és a betegsegélyzői járulékokkal szemben azonban már nem tudott úgy védekezni, mint a bankadósság kérdésében. Pár nappal ezelőtt a betegsegélyzői járulékok fejében tüztek ki új árverést a cséplőgépre. Bécsy annyira elkeseredett ezen, hogy az elmúlt éjszaka betört kisérlet meg az Érmelléki Takarékpénztárba, ahol adóssága volt. A betörés azonban nem sikerült, a rendőrök tettenérték és bekísérték az elkeseredett lakost.

MADONNABÓL CSELEDLEANY

Rutz Anna, aki az oberammergaui ünnepi játékon óriási sikerrel játszotta a madonna szerepét, most elszegődött cselédnek.

— A dicsőszentmártoni kereskedők akciója. Dicsőszentmártonból jelentik: A dicsőszentmártoni kereskedők, a fokozatosan romló gazdasági viszonyok következtében elhatározták, hogy a közeljövőben gyűlést hívnak össze, amelynek tárgysorozatán csupán egy pont fog szerepelni: Az üzletbérkérdés. Egyöntetűen kérik fogják a háztulajdonosokat, hogy a boltbérkérdés 30—50 százalékos engedjenek.

— Halál a villamoson. Temesvárról jelentik: Az egyik temesvári villamoskocsiban ma reggel tragikus haláleset történt. Egy idős férfi hirtelen összeesett és néhány pillanat alatt kisenvedett. A vizsgálat megállapította, hogy a halott Waldeck Rudolf 80 éves vidéki gazdálkodó, aki rokonai látogatására utazott Temesvárra.

— Újabb rejtélyes eltűnés Bukarestben. Bukarestből jelentik: A főváros közönségét újabb rejtélyes eltűnés tartja izgalomban. Demeter Sándor Albert, philadelphiai illetőségű, szatmári származású fiatalember szerda délután Bukarestbe érkezett, ahol a Bulevardul szállóban bérletet lakást. A fiatalember, az amerikai román követség által kiállított utlevéllel érkezett Romániába s katonai ügyében akart eljárni. Csütörtök délután eltávozott a hotelből s azóta nyoma veszett. A nyomozás folyik.

— MAROSVÁSÁRHELYI HÍREK. Tudósítónk jelenti: Véres verekedéses fulladt vasárnap Nagy Sándor esküvője, aki a Beszterce mellett lakik. Hogy a menyegzőről fényképet készítsen, kihívták az esküvőre Puska Sándor fényképészt is, akit a mulatság vége felé ször-

nyen elverték. A szegény fényképész azt is fen akarta számítani, hogy az erdő szélére jött ki felvételeket készíteni, ebből az ármazott a nézeteltérés, illetve verekedés. Puska Sándor mentők szállították el a lakodalmas háztól. Sérülései komoly aggodalomra adnak okot. — Ugyancsak a mentők szállították el lakásáról súlyos mérgezéssel Kovács Karolin mosónőt négy éves kisgyermekével együtt. Az asszony késő este vasalt és a szűk kis szoba annyira megtelt szénázzal, hogy mindkettőjüket eszméletlen állapotban találták meg a szomszédok. — A marosvásárhelyi törvényszék hat-hat hónapi fogházra ítélte Moldován és Lakatos kőbor cigányokat. Ezek Mezőselye községben Baladici János gazdától 26 ezer lejt csaltak ki azzal, hogy egy olyan csodagépet szállítanak neki, hogy ha az egyik oldalán betesz majd egy iv tiszta papírt, a másik oldalán 16 darab vadonatúj ezres esik ki. — A marosvásárhelyi törvényszék felhalmozódott az ügyek, mert a CFR nem akar több szabadjegyet a bíróság rendelkezésére bocsátani. Így természetesen a tanuk állandóan elmaradnak.

★ HÁZASSÁG. Gyuris József és Schwartz Hedy, Brassó, november hó 28-án házasságot kötnek. (Minden külön értesítés helyett.)

★ A FOGAK SZÍNÁLTÓZÁSA sohasem fordulhat elő, ha a fogakat rendszeresen jó fogpasztával és megfelelő kefével kezelik. — Lerakódások, melyek a nyálból és szájnédvekből képződnek, (fogkő, foglerakódás, baktériumfészkek, dohány, kávé, tea), vagy még inkább olyanok, amelyek az amalgamtömések biganytartalmának elválásából keletkeznek, gyakran nagyon erősen és intenzíven megváltoztatják a fogak tisztaságát. — Csak alapos és rendszeres ápolás ODOLO-fogpasztával, óvja meg fogait a kellemetlen színváltozástól. Az ODOLO-fogpasztát nagy celloidtartalmu alkatrészeinek erős abszorbaló képességénél fogva, eltávolít minden tisztátalanságot, kellemetlen szagot és festékanyagot, amely a fogakhoz tapadhat. (be)

★ Anny Ondre, Felix Bressart, Siegfried Arnó, Adele Sandrook, a „Vidám kompánia” legragyogóbb német éneklő táncos filmoperettjét játssza mártól a Modern Mozzó. Aki két órában keresztül pompásan akar mulatni, jóízűen kacagni, felségesen szórakozni, az nézze meg Anny Ondre ragyogó filmjét ma a Modernben. Magyar feliratok.

— Morgan kikapcsolta a szatmári postafonját. Szatmári tudósítónk jelenti: Morganék nem ismernek tréfát. Mereven ragaszkodnak azokhoz a fizetési szabályokhoz, amelyeket Amerika a romániai üzlet részére is előír és irgalmatlanul kikapcsolják annak telefonját, aki a telefon előfizetési díjat nem fizeti. Morganék szatmári expozitúrája ma kikapcsolta a szatmári posta összes telefonját, mert a posta fizetési kötelezettségének nem tett eleget. Kikapcsolta a szatmári igazgatóság ugyancsak ma a szatmári vasúti állomás összes városi telefonjait, mert a CFR költségvetésében a telefon-díjak nincsenek felvéve és Morgan nem vár addig, amíg a CFR költségvetésének hiókráciája ezt a tételt is felveszi a költségvetésbe és fizet. A posta és a vasút tehát telefon nélkül áll. Jól nézünk ki!

— Betörők Felsővisón. Felsővisóról jelentik: Felsővisó lakossága meg van szokva ahhoz, hogy a betörések egymást követik. Nemrég a gör. kath. paplakot fosztották ki ismeretlen tettesek. Betörők jártak Kovács István gyógyszerész középvisói kertjének nyári lakában is, a honnan csak némi cigarettát vettek magukhoz, ellenben a szekrények fiókjait alaposan feltúrták s az egész szobában a lázas kutatás félreismerhetetlen nyomaait hagyták. A betörés már csak azért is gyanús, mert a gyógyszerész a Magyar Árt tagozati elnöke. A titokzatos betörők kiletének felderítése már csak ezért is kíváncsatos volna.

Verebes Ernő-vel

„HUSZÁR-SZERELEM”

német filmoperett slágerben legközelebb a

Modern Mozzó-ban

— Akiknek a szívük működése rendellenes, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székélést, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Szív- és székélybetegségek megállapították, hogy a Ferenc József viz szívelvősírosodásnál és billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban, és fűszerüzletekben kapható.

— Az Új Arcvonal című fiatal írók antológiájának szerkesztője a vasárnapi számunkban megjelent cikkre vonatkozólag tudósít, hogy a fiatal írók tömörítése csupán az antológiával kapcsolatosan történt meg azonban a cegei összefoglaló komolyan szó nem esett. — Egyébként az antológia névsorából kimaradt dr. Jancsó Elemér, aki szintén szerepel a könyv írói között.

— MARKOVITS RODION JÖVŐ HÉTEN SZOMBATON ÉRKEZIK BRASSÓBA. Amint már jelentettük, Markovits Rodion, a „Szibériai Garnizon” világhírű szerzője, Brassóba érkezik és itt egyetlen önálló estély keretében megjelenik a közönség előtt. Markovits Rodion december 5-én, szombaton reggel, érkezik és estélyét aznap fél kilenc órakor tartja a Honterus-aulában. Értesülésünk szerint a „Szibériai Garnizon” európai híró írójának tiszteletére társadalmi fogadtatás is készül és különösen a volt hadifoglyok akarják méltóan ünnepelni szibériai emlékeik művészi megörökítését. Most folynak a tárgyalások annak érdekében, hogy Markovits Rodionnal a székelyföld nagyobb városai is megismerkedhessenek. (e)

— AZ ANYA című gyermeknevelési és társadalmi szemle november havi száma most hagyta el a nyomdát, gazdag és változatos tartalommal, igen izléeses nyomdatechnikai kiállításban. Érdekes és tanulságos cikkeket találunk benne, a serdülés korának egészségi aáról, a diákönnyilkosságok problémájáról az okszerű táplálkozásról, a felvilágosítás kérdéseiről, az anyaság problémáiról. A hézagpótló folyóirat megrendelhető évi 240 lejért a Brassó, Str. Voivodul Mihai 23. szám alatt levő kiadóhivatalnál.

Keresek első helyen leendő bekebelezés mellett, belvárosi nagyjövedelmű háza

300.000 — 500.000

LEJ kölcsönt 80/0-os kamatozás mellett. Irásbeli ajánlatok: „Biztos” jelű alatt a „Saxonia” hirdetési irodába kértetnek.

ÁRLESZÁLLÍTÁS

a „Gambrinus” étteremben

Menü 2 fogás Lei 20 —
Menü 3 fogás Lei 25 —
Menü 3 fogás Lei 35 —

Italfogyasztás nem kötelező!

REKORD RUHAÁRUHÁZ

BRASSÓ, KAPUUTCA 1 SZ

Ajánlja kitűnő minőségű készruhát, kabátait, gyermeköltönyeit a legolcsóbb árakon

Elegáns szabású férfi. 600 Lejtől
öltöny guapijuszövetből
Férfi rövid téli kabát, 450
vatta beléssel
Férfi téli kabát fekete, 950
bársonygallérral
Finom gyermek-öltöny, 250
3-10 évesig

Rendelt öltönyök és borkabátok mérték után 24 óra alatt készülnek
Arcus reklám

Telefon 145

Redoute Mozzó

BRASSÓ

KEDDEN utoljára alkalma van látni

„A férjem barátnője”

világszlágerben Annie Markart kíváncsatos szépségét és Ralph A. Roberts halhatatlan mókáit

SZERDÁN:

A PRÓBAHÁZASSÁG

(DIE LETZTE HEIRAT)

Asra (Apolló) Mozzó

BRASSÓ

Vetíti KEDDEN és SZERDÁN

Bécs vig asszonyai

című szép filmet WILLY FORST-tal, a brassóiak e dédelgetett művészeivel

CSÜTÖRTÖKTŐL, november 26-tól kedve

„Fort Douaumont” (Verdun) mécsárlása

a francia és német legfelsőbb hadvezetőség engedélyével. Haupt kapitány és Radtke hadnagy valóban mécsárlása az erődnek. A világháború legragyogóbb filmje

Közgazdaság

ROVAT-ELEN

A két dudás

Most igen, most meglátjuk ki dirigál: kormány, avagy a bankok. A bankok, határokon túliak, üzenetet küldöttek: megállni, halt, nem úgy van. Az agrárius lehet az államé, de az agráradósság a hitelző. Deorganizálódik a piac és rángórcsót kap a lej. Tiltakozunk!

Féltreértés ne essék: a bankok tiltakoznak, a külföldiek. Nekik joguk van, az állami szuverenitásba beleszólani. Nekik szabad azt mondani, hogy Románia a maga parasztján és ur-féle birtokosán ne segítsen, de Romániának nem szabad azt mondani, hogy de én a magam parasztjain és urnak csufolt birtokosaimon segíteni akarok.

Erdekes csata lesz ez. Nagy csata. Ehez képest a solferinói és a königrázi kismiska volt. Itt és most eldőlt, itt és most kiülágosodik, hogy a milsoni elveken felépített békeszerződés csak politikai szerződés volt. A gazdasági békeszerződést azt nem Wilson cövekelte, sőt — meglátjuk, még az is kiderül. — az még nincs is meg. Kísül, hogy az, amit gazdasági békeszerződésnek hiszünk, valójában fikció és megtaposott papírrongy.

Európa valamennyi államában két dudás dudál. Az egyik dudát politikai és katonai hatalmára támaszkodottan a kormány fujja és ennek hangjára polgárait táncoltatja. A másik dudu vége a hitelező bankok szájában és ennek hangjára úgy táncol valamennyi kormány, a hogyan a dudának éppen fujni telszik. Az a nagy és abszorbeáló hatalom, amelyet ma az összes európai államok kormányai mimelnek, csak befelé és lefelé nagy és abszorbeáló hatalom, kifelé és felfelé kinos mosoly és sápadt megalázkodottság. Csak egyet nyekintett a dudu és Jonescu-Sisest, már Párisban van, csak egyet bódult és Auboin észnélkül Bukarestbe rohant.

A belső kormányzás hatalmasai a termelő munka és az arányos elosztás Pán-Európiáját gunyos hahotával kikacagják, de a bankszervezetek törhetetlen és hajthatatlan Pán-Európiája előtt alázattal közben hátrét görnyednek.

Az agrár-adósságok konverziójától nem vagyunk elragadtak mi sem, mert nem százszázalékos könnyítés és nem egyenlő mértékkel sújtó fegyver.

De el vagyunk tőle ragadtak mégis, mert ennek a konverciónak kellett jönni ahhoz, hogy kinyíljon a szemünk és végre megálljunk, hogy a kormányzatban levő nagy energia és könyörlele hatalom csak addig tiszteletet parancsoló erő és felelőmet arató tekintély, amíg felénk sújt. Csak addig érintetlen az állami szuverenitás, amíg adót vet, de mindig kötött és fékezett, ha irt nyújt felénk.

Ilyenkor a kezére csapnak. Nagyot csapnak, csattanósat.

Küszöbön a bellöldi petróleumvállalatok fuziója

Bukarest, november 24.

Beszámoltunk azokról a hetek óta húzódo tárgyalásokról, amelyek a román tőkével dolgozó bellöldi petróleumvállalatok fuziója érdekében folytak az érdekeltek között. Ma délután az érdekelte petróleumvállalatok vezetői újra értekezletre ültek össze az iparügyi miniszteriumba, ahol — miután a fuzió általános részleteire vonatkozólag a megállapodás a vállalatok között megtörtént, megállapították a fuzióból létrehozandó társaság alapítókéjét. Eszerint a fuzionált társaság 1 milliárd alapítókével fog megalakulni, amelyből 700 milliót a vállalatok, és 300 milliót az állam jegyeztet.

Holnap újabb megbeszélések lesznek, amelyen a fuzionálandó vállalatok megállapítják maguk között a termelési kvótákat, valamint a többi még nem rendezett kérdések kerülnek szőnyegre.

Illetékes helyről nyert értesüléseink szerint a petróleumvállalatok fuziója most már küszöbönlevőnek tekinthető.

— SERTÉSVÉSZ AZ ÉRMELLÉKEN. Érményfalváról jelentik: Az Érmelléken hosszú hetek óta sertésvész dúdhang, amelynek megakadályozása végett lezárták az érményfalváról a sertéspiacot. A zár alá helyezés a gazdák és exportőröknek máris óriási kárt okozott.

A pénzügyi bizalmatlanság nyomán

A romániai biztosító intézetek 100 milliónál többet folyósítottak kölcsön formájában a biztosított feleknek

Napi kamat mellett a befizetett díjak háromnegyed részét kötelesek az intézetek kölcsönként folyósítani — Az intézkedés csak a három évnél régebbi életbiztosítási kötvényekre vonatkozik

Bukarest, november 24.

A bankok ellen megnyilvánult bizalmatlansági válság, amely az utóbbi napokban, kissé enyhült, váratlanul átcsapott a biztosító intézetekre is. Nem bizonyos intézetek elleni bizalmatlanságról van szó, hanem

arról az általános idegességről, amely a tőkét a legnagyobb veszélyben látja forogni és azokról a nyugtalanokdókról, akik minden alkalmat megragadják, hogy pénzüket a láda fiában lássák elrejtve.

Köztudomású, hogy úgy az elemi, mint az életbiztosítási üzletek az egész országban stagnálnak. Ehhez az üzletlenséghez most hozzájárult az is, hogy a romániai biztosítóintézeteket valóságilag megrohanták hitelnyújtási követelésekkel az életbiztosításban részesült felek. Az egy évvel ezelőtti szentesített biztosítási törvény ugyanis kimondja, hogy a biztosító-intézetek, a felek kérésére cselelő kötelesek megfelelő kamat mellett olyan összegű kölcsönöket folyósítani, a melyek nem haladják meg a kérés határidejéig befizetett prémiek, biztosítási díjak háromnegyed részét. A biztosítási törvény a kamatnívó alatt a törvényesen megállapított kamatot érti, amely, a kamattörvény megszavazása óta 14 százalékos évente. A törvény vonatkozó szakasza értelmében a kölcsönügylettel kapcsolatos intézkedések csak azokra a kötvényekre vonatkoznak, amelyek meghaladják a három évet.

HARMINCNÉGYEZER EGZISZTENCIA NEVÉBEN!

Mit követelnek a Marmorosch-bank betétesei?

Kétezer bukaresti betétes és vidéki kiküldött viharos gyűlésen követelte, hogy legyen végre világosság a Marmorosch-bank fizetéseképtelensége ügyében

Határozati javaslat tiz pontban

Bukarest, november 24.

A Marmorosch-bank fizetéseképtelensége, amely eddig is intenzíven foglalkoztatta a közvéleményt, kezd immár viharos hullámokat vetni. Az a sok ezer hitelező és betétes, amely érdekelve van a fizetéseképtelenségben, a bank által a kényszerregezés kéréséhez csatolt és mintegy 120 millió vagyonbőlelet kimutató mérleg alapján mindaddig, amíg a Nemzeti Bank igazgatósága le nem leplezte azokat a machinációkat, amelyeket a bank igazgatósága évek óta folytatott — remélte, hogy ha 3 év alatt is, de teljes összegében hozzá fog jutni a pénzéhez.

Ez a remény most kissé lelohadt, mert amint a B. L. is megírta, a Nemzeti Bank igazgatósága az ilfovi törvényszék rendelkezésére bocsátotta azokat a jegyzőkönyveket, amelyeket a Nemzeti Bank szakértői vettek fel a Marmorosch banknál lefolytatott vizsgálatuk alkalmával. Ezek a jegyzőkönyvek megállapítják, hogy

a banknál már öt év óta fiktív mérlegeket állítottak össze és az öt év alatt a bank veszteségei közel 1 millióra emelkedtek.

Ugyancsak ezek a jegyzőkönyvek állapítják meg azt is, hogy a bank által kimutatott kihelyezések, illetőleg követelések közül sok az olyan tétel, amelyet nem lehet behajtani, mert sem tárgyi

Nyilvánvaló, hogy a nyomozó pénzkrisziben az életbiztosított felek minden lehetőséget megragadtak, hogy törvényadta jogait érvényesítve, 14 százalékos kamatozású készpénztőkéhez jussanak. Ennek tulajdonítható, hogy az ország összes biztosító intézeteit valósággal megrohmozták ilyen hitelkérésekkel. A fővárosi nagytőke alig néhány hét leforgása alatt 100 millió lejnél több életbiztosítási hitelt fizettek ki.

A hitelgénylésre jellemző, hogy csupán egy nagy biztosító intézet, alig két hét leforgása alatt 30 milliónál több hitelt folyósított.

Nem kell elfeledni, hogy a hitelek összege nem horribilisan nagy, de megnyugtató, hogy azok nem milliókra leső nagytőkék kezeihez futnak be, hanem olyan kisegisztenciákat ment meg, akik egész életükön keresztül nem voltak képesek egy életbiztosítási kötvénynél többet megfizetni mindennapi kenyérük mellett.

A biztosító intézetek a hitelkéréseknek minden zavar nélkül eleget tudnak tenni, tekintve, hogy a velük összeköttetésben álló nemzetközi viszonybiztosítóktól a legteljesebb segédkezet kapták. Ennek ellenére azonban a biztosító intézetek körében érthető nyugtalanosságot keltett a tulzaltan nagymértékben megnyilvánuló hitelgénylés, mert ez fokozza a bizalmatlanságot, amely meglehetősen évangitja a biztosítási ügyleteket.

sem személyi fedezet nem áll rendelkezésre.

KÉTEZER BETÉTES GYŰLÉSE

A fizetéseképtelen bank sok ezer hitelezője és betétese ezek után indokoltan félti a maga érdekeit, és egyre szélesebb fronton szervezkedik és egyre erősebben követeli, hogy legyen végre világosság ennek az agyonprotekciónál és dedelgetett fizetéseképtelen banknak a helyzetében!

A Marmorosch-bank betétesei által választott intézőbizottság tegnapra — amint röviden már megemlékeztünk róla — nagy gyűlést hívott össze Bukarestbe. A gyűlésen több, mint kétezer betétes vett részt, akik között szép számmal szerepeltek vidéki kiküldöttek is.

A gyűlésen rendkívül viharos felszólalások történtek. A betétesek megbízottai beszámoltak azokról a tárgyalásokról, amelyeket eddig Argetoianu pénzügyminiszterrel, Manolescu bankkormányzóval, a Marmorosch-bank vezetésével, valamint Blank Aristiddal folytattak. Ez a referátum azonban semmivel sem enyhítette a helyzetet, és nem oszlatta el azt a bizonytalanságot, a melyet a betétesek követeléseinek a behajtását illetőleg éreznek. A különböző felszólalások során,

a kis betétesek nevében követelték, hogy mindaddig, amíg a 20—30 ezer

tejes betétesek ki nincsenek elégítve a nagybetétesekkel szemben a bank nem teljesíthessen fizetéseket.

A nagygyűlés végül is az alábbi határozati javaslatot hozta meg, amelyet sokszorosítva a kormány tagjaihoz és a parlament képviselőihez fognak eljuttatni.

1. A nagygyűlés felhatalmazza a betétesek által választott központi bizottságot, hogy a legerélyesebben lépjen fel a betétesek érdekeinek védelmében. Kéri a nagygyűlést, hogy a kormány, illetőleg a Nemzeti Bank támogassa és legyen érdekeinek védelmében segítségére annak a harmincnégyezer egzisztenciának, a melyik a bankfizetéseképtelenségben érdekelve van.

2. Azok a garanciák, amelyeket a Marmorosch-bank a fizetéseképtelenség kérésénél előterjesztett, állításának a betétesek biztosítására, esetleg osztassanak fel az állam, a Nemzeti Bank és a betétesek között, mégpedig megfelelő arányban.

3. Minden eszközzel biztosítani kell a bank kinnlevőségének behajtását és az ebből származó bevételeket a betétesek rendelkezésére kell bocsátani.

4. Az állam és a Nemzeti Bank nyújtson lehetőséget arra, hogy a kisbetétesek egyösszegben visszafizetessenek, anélkül, hogy ez a többi betétesek érdekeit veszélyeztetné.

5. A Marmorosch-bank felelős vezetői a maguk részéről is nyújtsanak garanciát, illetőleg magánvagyonukkal feleljenek a betétesek visszafizetéséről.

6. A nagygyűlés felhatalmazza a betétesek által választott bizottságot, hogy törvényes eszközökkel harcolja ki a bank által betétesek kényszerregezési kérésben figlalt feltételek egyes pontjainak megváltoztatását.

7. Felhatalmazza a nagygyűlés a betétesek végrehajtó bizottságát, hogy a vidéki betétesek megbízottai tanácskozza meg a kényszerregezési eljárás esetleges megszüntetésének lehetőségét, amennyiben a betétesek érdekei ezt megkívánják, és a reális garanciák ezt lehetővé tennék.

8. Abban az esetben, ha megállapítást nyerne, hogy a banknál visszaélések történtek és ezek a visszaélések juttatták a 34 ezer egzisztenciát a mostani helyzetbe, tegyék folyamatba a bünygyi eljárást a bank vezetői ellen.

9. A nagygyűlés felhatalmazza a végrehajtó-bizottságot, hogy országosan szervezze meg az összes betéteseket, hogy ilymódon szolidárisan járassanak el érdekeik védelmében.

10. A nagygyűlés felkéri a parlamenti képviselőket, hogy interpelláljanak a parlamentben a Marmorosch-bank fizetéseképtelensége és a betétesek ügyében.

A határozati javaslat elfogadása után a gyűlés izgatott hangulatban de minden zavaró incidens nélkül szétoszlott, a vidéki kiküldöttek pedig visszautaztak, hogy megbízóiknak a gyűlésen hozott határozatokról beszámoljanak.

Minden exportvalutát be kell szolgáltatni Magyarországon

Budapest, november 24.

A kormány ma rendeletet adott ki az exportdeviza beszoolgáltatásáról szóló első rendelet kiegészítésére. Eszerint mártól kezdve minden vámkülföldre küldött áruért beszoolgáltatandó az exportdeviza, amivel egyidejűleg a posta és az államvasutat megtették a szükséges intézkedéseket az adminisztrálás lebonyolítására. Amint tudvalevő, eddig csupán a háromszáz pengő értékét meghaladó szállítmányoknál volt kötelező az exportvaluta beszoolgáltatása.

Fontos felhívás az adózókhoz!

Brassó, november 24.

Felhívom ezen az uton az összes kisiparosokat, akiknek a forgalmi adójuk pauszálában van megállapítva, hogy azt folyó évi december hó 3-ig mindenki fizesse be az állami adóhivatalba, mert 3-ike után csak bírsággal fizethető be, a mely bírság egyenlő lesz az adóval.

Ugyancsak felhívom az összes kereskedőket és iparvállalatok vezetőit, akik fizetési adót fizetnek az alkalmazottak befizették-e a globális adót. Ha ezt nem tudják igazolni, úgy minden egyes alkalmazott meg lesz büntetve.

Brassó, 1931 november 24.

Controlor: Negreanu.

7. OLDAL

NOVEMBER 24.

